

СИСТЕМ НАУЧЕНИХ ЛЕКЦИЈА

УПРАВЉАЊЕ ЗНАЊЕМ

Новина коју доноси систем научених лекција у Војсци Србије огледа се у дефинисању формалног приступа анализи искустава, прецизирању и усвајању научених лекција и њиховој дистрибуцији, чиме команде, јединице и установе смањују ризик од понављања грешака и повећавају вероватноћу да се успешна пракса понови. Предност коришћења система научених лекција значи смањење ризика, ефикасно трошење материјалних ресурса и унапређење оперативне способности наше војске. Научене лекције су више од самог учења из искустава. Оне имплицирају и оправдају промене које су усмерене на унапређење система у целини.

Услови савременог безбедносног окружења указују на појаву различитих ризика и претњи безбедности, па потреба за сталним учењем и трагањем за могућим решењима ради њиховог неутралисања постаје императив свих субјеката у систему одбране наше земље. Имајући то у виду, у Војсци Србије, као најзначајнијем делу система одбране Републике Србије, препознат је захтев за креирањем радног окружења подстицајног за учење ради брзог и успешног прилагођавања новонасталим ситуацијама које диктира безбедносно окружење.

Како истиче начелник Одељења за доктрину и правила Управе за обуку и доктрину Генералштаба пуковник Вангел Милковски, способност Војске Србије да изврши додељене мисије и задатке захтева стално учење, стварање знања и његову креативну и иновативну примену, јер је вредност знања одређена, првенствено, његовом употребом и резултатима који се постижу.

– Једна од значајнијих активности у процесу креирања радног окружења подстицајног за учење ради брзог и успешног прилагођавања новонасталим ситуацијама, јесте успостављање система научених лекција у Војсци Србије – објашњава пуковник Милковски.

Према његовим речима, систем је креиран тако да, са системом војне доктрине, омогући командама, јединицама и установама да у процесу организационог учења стално процењују резултате свог деловања ради идентификовања добрих и лоших искустава, учења после реализованих активности и стварања знања на вишем, квалитетнијем нивоу.

– Због тога, данас с поносом истичемо да је систем командовања у нашој војсци добио важно средство подршке, којим се у процесу доношења одлука стварају предуслови за отклањање недостатака и за идентификовање,

унапређење и коришћење позитивних искустава из праксе – наглашава пуковник Милковски.

Анализа као најважнији алат

Развој система научених лекција у Војсци Србије траје од 2012. године. Управа за обуку и доктрину, као носилац развоја, у сарадњи са осталим организационим целинама Генералштаба и командама оперативног нивоа, до сада је реализовала кључне активности које су се односиле на нормативно уређење система, како би дефинисала послове и задатке на свим нивоима командовања, оспособљавања за рад у систему и развој информационог система.

Говорећи о томе како систем научених лекција функционише у пракси када је реч о Војсци Србије, пуковник Милковски истиче да је организациона структура система научених лекција постављена тако да омогућава функционисање логичког низа активности прикупљања, анализе, примене, верификације и дистрибуције научених лекција. Он додаје и да је целокупан процес подржан јединственим информационом системом од најнижег тактичког до највишег стратегијског нивоа.

– Основ за функционисање система научених лекција јесте запажање из било које активности у војној делатности, али су најзначајније оне која се односе на обуку, вежбе и операције. Један од најважнијих алата за прикупљање запажања и покретање процеса у систему научених лекција јесте анализа после активности, која представља динамичну, искрену и стручну дискусија припадника команди, јединица и установа, у којој треба да уоче шта се и зашто десило током реализације задатака – објашњава пуковник Милковски.

ЕФЕКТИВНИ ТРАНСФЕР НАУЧЕНОГ

Концепт научених лекција потиче из корпуса организационих наука, а најчешће се дефинише као промена у личном или оперативном понашању као резултат искуства, која постаје стална, институционализована промена. Систем који најчешћу примену има у пројектном менаџменту, под „наученом лекцијом“ подразумева корисну информацију за управљање пројектима, која је стечена на основу искуства, а коју би организација требало да сачува за будућу употребу и која може бити релевантна за исте или сличне пројекте и организације. У зависности од лекција, то може бити вредна техника или исход који организација жели да понови или нежељена ситуација коју тежи да избегне. Примена научених лекција помаже пројектним тимовима да повећају продуктивност, раде с мање ризика и да буду свеснији окружења.

војној делатности – јасним дефинисањем процедура и критеријума и њиховим превођењем у научену лекцију, која је за разлику од искуства, објективно сазнање о одређеној појави или догађају, потврђена у строго дефинисаном процесу.

– Новина коју доноси систем научених лекција у Војсци Србије огледа се у дефинисању формалног приступа анализи искустава, прецизирању и усвајању научених лекција и њиховој дистрибуцији, чиме команде, јединице и установе смањују ризик од понављања грешака и повећавају вероватноћу да се успешна пракса понови – указује пуковник Милковски.

Према његовим речима, предност коришћења система научених лекција значи смањење ризика, ефикасно трошење материјалних ресурса и унапређење оперативне способности Војске Србије. Научене лекције су више од самог учења

из искустава. Оне имплицирају и оправдају промене које су усмерене на унапређење система у целини.

Коришћење капацитета система

Говорећи о изазовима с којима се имплементација система научених лекција у Војсци Србије суочава, пуковник Милковски наглашава да је, осим увек присутне урођене људске неповерљивости према новинама, пред руководиоцима у систему командовања на свим нивоима највећи изазов да подстакну жељу и способност припадника да препознају предности система, разумеју га и развијају као битан део организационе културе, којом је могуће повећати укупну способност наше војске.

– Организациона култура, као вредност и норма понашања, које су чланови једне организације развили и усвојили на основу заједничког искуства, и која битно одређује њихово мишљење и понашање, може да буде кључ успеха, али и неуспеха – закључује он.

Упркос изазовима, када је реч о досадашњим активностима на успостављању и примени система научених лекција у Војсци Србије, пуковник Милковски истиче да су послови и задаци прописани јединственим делом војне литературе, те да су у земљи и иностранству оспособљена 154 припадника Војске за рад у систему, а у оперативну употребу уведен је и информациони систем.

– У наредном периоду очекујемо максимално коришћење капацитета система, првенствено у прикупљању искустава и дефинисању научених лекција из националних и мултинационалних вежби, али и из мултинационалних операција, у којима учествују снаге Војске Србије. Кључне активности које нас очекују у наредном периоду односе се на наставак оспособљавања припадника за рад у систему и дефинисање послова и задатака из процеса научених лекција у управљању и руковођењу целокупним системом одбране Србије – закључује пуковник Вангел Милковски, начелник Одељења за доктрину и правила Управе за обуку и доктрину Генералштаба Војске Србије. ■

Биљана МИЉИЋ

Осим идентификовања запажања и предлога даљих мера, анализа после активности треба да допринесе развоју атмосфере поверења, сарадње и иницијативе свих припадника колектива, неопходне за његов развој.

– Искуства указују да су команде, јединице и установе које реализују анализу после активности и дозвољавају потчињеним да учествују у предлагању и реализацији мера за побољшање сопственог деловања, много ефикасније од оних које то не чине – оцењује он, указујући да се, на основу запажања и предлога мера, прикупљена запажања анализирају, преводе у идентификоване лекције, сагледава узрок појава, примењују корективне мере, верификују резултати корекције и одобрава научена лекција.

Научена лекција, коју је одобрио одговарајући ауторитет у систему командовања, треба да покрене промене, а доступна је свим заинтересованим корисницима.

Иновативна примена знања

Указујући на новине и предности у функционисању Војске Србије које доноси систем научених лекција, пуковник Милковски наглашава да у досадашњој пракси у војној делатности на нашим просторима одувек постојала тежња да се открију и дефинишу неправилности у свим сегментима њеног функционисања.

– У тим настојањима постојала су два основна недостатка. Првенствено, током анализе после реализације активности, појединци и организације ограничавали су се на сопствена и искуства својих организација и, друго, након корекције, стечена искуства нису увек била доступна свим заинтересованим – оцењује пуковник Милковски, додајући да су често због тога добра решења, која су имала вредност за систем у целини, налазила примену само у појединим његовим елементима, а нису бележена ни дистрибуирана унутар комплетне организације.

Из тог разлога, како истиче, уочена је потреба да се дефинише начин за прикупљање, анализу, бележење и размену најразличитијих искустава из било које активности у